

ISIDORA
BJELICA

*Poslednji
put*

■ Laguna ■

Copyright © 2019, Isidora Bjelica
Copyright © ovog izdanja 2019, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Zašto plačeš, draga, svu noć i dan ceo:
Izgubljena sreća još je uvek sreća!
I taj jad u duši što te na nju seća,
To je jedan njezin zaostali deo.*

*Ne daj mutnoj suzi na sumorno oko:
Sreća nikad ne mre, ni onda kad mine.
Taj eho kog jedva čuješ iz daljine,
To još ona zbori u tebi duboko –*

Jovan Dučić

*Tek kad sve budeš radio zato što želiš, a ne
zato što veruješ da moraš, bićeš slobodan –
ali tvoja želja mora zaista biti tvoja želja.*

Hiram Bingam III

Ljudi zamišljaju duhovnost uglavnom kao skupine predstava i normi straha, konvencije i pristojnosti. Duhovnost nema veze ni sa čim od toga, to je samo temelj manipulacije na kojem počiva osnovni ljudski poriv – želja da budemo dobri, pametni i prosvetljeni i da što bolje prođemo u svim svetovima u koje verujemo. Ti putevi nisu putevi duhovnosti, to su putevi trgovaca i kukavica, ovaca i manipulanata – put duhovnosti se otvara samo brutalnom iskrenošću prema sebi i Bogu, iskrenošću pred kojom padaju svi velovi obmane i manipulacije i koja nam otkriva najveću tajnu: ko smo mi. Međutim, brutalna iskrenost ne može biti kanonizovana jer ona podrazumeva ekstremnu emociju poštenja i ljubavi koja nema veze sa konvencijama i merkantilizmom onoga što danas nazivamo organizovanom i institucionalizovanom duhovnošću.

Istinska duhovnost otkriva ko sam ja, a ne daje uputstva i lekcije ko treba da budem.

SADRŽAJ

I	Prva noć u Kusku <i>ili</i> Kako je lepo bez kiseonika u glavi	11
II	Čitanje sudbine u listovima koke	21
III	Ritual san pedro <i>ili</i> Kod šamana u kuhinji. . .	33
IV	Vulkanska voda <i>ili</i> Purgatorijum duše	49
V	Maču Pikču <i>ili</i> Izvan stvarnosti	69
VI	U Hramu sunca <i>ili</i> Alpaka i Inka baka	87
VII	Nežno popodne u Kusku i grub obred čišćenja loše energije	99
VIII	Ajahuaska u meni, ajahuaska u tebi	117
IX	Čaj od koke za tri dame i gospodin šaman sedmi	139
X	Oproštaji <i>ili</i> Tajna koju je svaka duša tražila .	163
	<i>O autorki</i>	179

I

PRVA NOĆ U KUSKU *ili* KAKO JE LEPO BEZ KISEONIKA U GLAVI

Smelost nas može spasti, ali samo privremeno u ovom svetu. Bez smelosti, bez tog kosmičkog poštenja, pre svega prema svom srcu i duši, možemo imati ceo svet i nećemo imati ništa.

Svet je satkan od najfinijih vlakana laži, neke od njih se predstavljaju kao najplemenitije vrednosti ovog sveta, kao sama duhovnost, dobrota, lepota, istina, a one su samo maskirana laž. Lako je sa očiglednim lažima, one su neretko riznice humora i zrna istine, ali one najgore, gorke laži u vidu velikih istina, plasiraju se upravo onima osetljive duše i srca koji se u ovom svetu zovu tragaoci za svetlom.

Ovo je knjiga za hrabre, oni koji to nisu neka odmah ostave ovu knjigu. Oni koji nemaju hrabrosti da sebi priznaju da vide laž tamo gde tvrde da je najveća istina ostaće zakopani u paklu sopstvene svesti.

Sva igra ove ograničene percepcije stvarnosti u tome je da nas ubedi da je istina tamo gde je laž, da je dobrota

tamo gde je zlo, da moramo ići tamo i tamo ako želimo biti spaseni. I u toj igri um nam ne može pomoći, on će kalkulisati šta je najbolje za nas, on će nas ubeđivati i plašiti, ali otkucaji srca su disanje duše, srce zapravo uvek zna kad nas lažu. Ono nepogrešivo prepoznaje lažljivca ma koju odoru i počasti nosio.

Stajala sam čvrsto na tvrdim, širokim, tamnim, izbočenim kamenim kockama samog centra Kuska i nisam se pitala ništa jer mi se vrtelo u glavi. Bila sam na kraju sveta, na 3.399 metara visine, a izašla sam iz aviona dva sata ranije

Kad beže, ljudi se ne raspitaju dobro ni kuda idu. Ja sam bežala. Bežala sam od stvarnosti znajući da će me ili stići ili ću joj se morati vratiti, ali to me nije sprečilo da još jedanput, poslednji put, pobegnem od užasa svog života. Srećom, nisam imala dovoljno kiseonika u mozgu da bih mogla da provrtim kroz glavu sve ono od čega sam želela da pobegnem. Smejala sam se sedeći u podzemnom prostoru *Inka spa*, razmišljajući koliko sam ponosna sama na sebe što sam uprkos svemu ostvarila svoju poslednju želju.

Navikla sam da mi niko drugi neće ispuniti želje, štaviše da će sve uraditi da mi ih pokvare, tako da sam sedeći na krevetu za relaksaciju, prekrivenom laticama ruža, pokušavala da razmišljam i nisam uspevala, što je zapravo bio ogroman uspeh. Prvi put sam osećala kako su blaženi svi oni koji malo misle.

Nisam znala da je problem sa visinom tako kompleksan. Nisam čak ni čitala sve te priče o ljudima koji su zbog nedostatka kiseonika dobili emboliju pluća, pa su ih hitno spuštali na manju visinu, u Olantajatambo.

Bilo mi je smešno što mi se to komplikovano ime uredilo u mozak. Na ležaljci pored mene bila je Amerikanca u žutom, prilično ofucanom bademantilu i gledala me vrišteći od smeha.

– Prvi dan u Kusku?

– Da, da, prvi. Nisam znala da je osećaj takav, ovo je predivno, kao da sam potpuno stonirana, ili zaglupela. Ceo život sam htela da zaglupim da budem srećnija, da prestanem sa preteranim mišljenjem, i nisam znala kako to da postignem, niko mi nije rekao da treba da dođem na ovu visinu i da će misli prosto nestati. Mučionica u glavi se zaustavlja. Da li govorim sporo... spore... spore...

Gubile su mi se reči.

Endži (zvala se Endži, to sam upamtila) vrištala je od smeha, smatrala je ovo izuzetnim događajem. I njoj je bio prvi dan u Kusku, došla je tu sa drugaricom koju je verenik ostavio pred venčanje, i planirale su da na obredu ajahuaske otkriju koja je prava svrha njihovog tumaranja po zemlji.

– A ti? – pitala me.

– Šta ja?

– Šta ćeš ti ovde? Navrh Anda?

– Zašto bih to govorila osobi koju, koji... – gubila sam reči – nisam znala šta sam htela da kažem. – Prvi put vidim! Jeeee, setila sam se!

Endži je toliko vrištala od smeha da je uljudna maserka *Inka spa* došla da nas opomene da budemo tiše.

Na španskom nam je ponavljala da treba da kupimo pilule za visinsku bolest koje se zovu soroće i da počnemo da žvaćemo listove koke i pijemo čaj od koke da bi nam se mozak stabilizovao, što mi nikako nismo htele.

Znači, to je terapija – pilule soroće (neka čudna mešavina, samo da ne kupim fejk soroće iz Bolivije), pijenje i žvakanje koke.

– Vauuuu, gde sam ja ovo došla... na drugu planetu – ponavljala sam sama za sebe. – Umesto svih onih trivija balkanske mučne egzistencije prvo što si ovde dobijao bila je gomila lišća od koke da žvaćeš i čaj od koke koji je imao ukus kao domaći jasmin.

Pitala sam se, onako potpuno bez kiseonika u glavi, dok sam čekala da uđem u kupku, da li je možda jasmin koka a da mi to nismo znali sve ove vekove. Kako je moguće da ukus koke bude tako blizak ukusu našeg jasmina? To mi je bilo beskrajno smešno. Moja prababa, koja je jedina u familiji bila kul, stalno je pila čaj od jasmina, možda je u tome bila njena tajna. Stalno je ponavljala da se život ne može podneti nasuvo, da je apstinencija surova... Uzimala je povremeno neku čašu vina, poneku kap laudanuma i pre svega opijala se čajem od jasmina.

Inka maserka nam je opet prekorno dala znak da budemo tiše, za vreme obreda mora da bude tišina. Iskreno rečeno, ovaj *Inka spa*, koji sam izabrala kao svoju prvu inicijaciju u Kusku, bio je prilično neugledan, valjda je zato i bilo mesta. Po skupim hotelima u kojima su odsedali bogataši, koji bi dolazili po svoju porciju prosvetljenja i ajahuaske, danima ne bi bilo mesta za rituale.

Inka spa se nalazio u širem centru, u podrumu nekog drugorazrednog hotela, ali ono što je bilo dobro bilo je što si mogao banuti sa aviona i obresti se u kamenom bazenu u kome su plivale travke, drveće, latice cveća,

koka... tako su te pripremali za piling i masažu sa podvriskivanjem po metodu starih Indijanaca.

Imala sam samo sedam dana. Nadala sam se da će se za tih sedam dana desiti neko čudo, da kosmos neće dozvoliti da moj poslednji put prođe bez nečeg ludog, spektakularnog. Na povratak nisam htela da mislim jer nije bilo ničega čemu bih se vratila; naprosto, bila sam žena bez vremena, a ko nema vreme, nema ništa. I sve što ima biće mu oduzeto. Moje vreme je isteklo jer sam na silu produžavala život koji je trebalo da se završi još pre šest godina, ali mislila sam da sam potrebna deci dok porastu, da će se možda desiti neki mirakl pa će mi se vreme vratiti, kao i smisao. Ali što sam duže ostajala na zemlji i što sam više pokušavala da nađem rešenje, stvari su bivale sve gore. Nema na kugli zemaljskoj tog manastira, te škole, učenja, hilinga, ritrita... koje nisam obišla i probala ne tražeći samo lek već i smisao. I ništa. Doživela sam stvari kojih je Bog očigledno hteo da me poštedi kad sam dobila smrtnu presudu pre šest godina. Upssss, da li ja to mislim u inkaškoj banji? Da li sam prešla toliko hiljada i hiljada kilometara, i to sa najgorom avio-kompanijom, u nadi da će se avion survati u Atlantik i da će se ispuniti moja želja da umrem u avionu, a ne u krevetu hospisa?

Ne smem da mislim, ne smem da mislim... Nije bilo prošlosti ni budućnosti, svakako. Bila sam u Kusku, žvakala sam koku, bućkala sam se u velikom kamenom bazenu poput princeza Inka, dok su najrazličitije grančice, cveće i latice plutali oko mene i petljali mi se u noge. Moram da iskoristim ovo blaženo stanje na 3.399 metara i uživam što mi je glava tako prazna. Voda u

bazenu, koji je više ličio na veliki kameni indijanski bunar, bila je tamna jer nije bilo fensi pločica. Samo teški, veliki, hrapavi kameni zidovi, koji su činili da se zaista osećam kao da sam propala u neko potpuno drugo vreme.

Zatvorila sam oči i bila na ivici sna. Plutala sam u bazenu kada Endži iznenada vrisnu ispred mene:

– Znaš šta – rekla je – da li tebi ovaj koka čaj ima ukus kao jebeni jasmin?

Prasnula sam u smeh.

– Da, da li je jasmin zapravo koka a da mi to ne znamo? Uvek sam prezirala čaj od jasmina, sad vidim da ima tu nešto, možda je to dalji ili bliži rod koke.

– Hej, dođi sutra do nas u *Meriot*, ne znam gde si smeštena, ali dođi do nas ako hoćeš, u *Meriotu* imamo sobe sa kiseonikom, bar tako piše na bukingu – rekla je i opet bezrazložno prasnula u smeh.

– Koliko shvatam, to je mit, bar tako pišu, da se zasićenost kiseonika diže sa dvadeset na dvadeset pet posto, ne znam... Ali ako vi budete dobro spavali, možda ima istine u tome. Doneću oksimetar da proverimo. Čitala sam tekst da je to zajebavanje, da bi pomoglo jedino ako bi stavljali kiseonik direktno cevčicama u nos.

– Iskreno – rekla je Endži dok je rastrljavala svoj koka losion po telu – meni ne treba, meni je bolje ovako kad mi je glava prazna, ovo je naprosto senzacionalno. Toliko sam popila pilula da bih rešila svoju bipolarnost i – klik! Isključe ti kiseonik, i okej si. Da li ja tebi delujem sada sasvim okej?

– Ti mi deluješ baš sasvim okej – rekla sam i počela da nekontrolisano vrištim od smeha jer je luda Njujorčanka poverovala da će joj nedostatak kiseonika u Peruu izlečiti bipolarnost.

Čekaj, ona je bila luda, možda ipak manje luda od mene koja sam verovala da će mi šaman, ajahuaska, san pedro i neke inkaške inicijacije doneti ne samo prosvetljenje i spas od raka, koji se upravo osmi put vratio i na koji hemioterapija više ne deluje, već da će mi dati smisao koji uporno nisam nalazila ma gde da sam ga tražila. Samo sam nalazila strah i laži. Tražila sam istinu i duhovnost, svetlo i smisao, a uvek bi isplivali laž, trgovina, zastrašivanje... Ali ja ne želim da mislim, želim samo da postojim ovde na kraju sveta, u ovom kamenom bazenu punom travki, i da dišem vazduh u kome ima tako malo kiseonika. Sve mi je bilo beskrajno smešno. Ako sam ja verovala da ovaj boravak među šamanima može da reši rak i moj problem da otkako znam za sebe imam nesporazum sa ovim svetom i teškim veltšmercom, onda je prirodno što je Endži, tridesettrogodišnja Njujorčanka, verovala u mit što su ga zapravo širile holivudske zvezde koje su preterale sa ajahuaskom, a to je da ovaj nedostatak kiseonika u krvi leči od bipolarnosti.

Naime, sve ovo ludilo koje se dešavalo sa Peruom poslednjih godina delom je zasluga knjige *Zmija svetlosti* Drunvala Melčizedeka, koji je tu lepo opisao da su se čakre same Pačamame ili Zemlje promenile i da su sad Čile i Peru u ezoterijskom smislu ono što su nekad bili Indija i Tibet. No, naravno, nisu svi čitali

Zmiju svetlosti, mit o Peruu kao centru ezoterijskog turizma naprosto je rastao iz godine u godinu. Nisu to bili samo raspomamljeni tragaoci za smislom i kokom, ne, tu je bilo svega. Čim se iz zagušljive, maglovite, depresivne i dosadne Lime sleti u Kusko postaje jasno da posetioce možemo da podelimo u nekoliko kategorija: one koji žele da se drogiraju i vide Maču Pikču; one koji žele da dožive avanturu svog života dok još mogu da se kreću; one koji su došli po prosvetljenje pošto su im svi prethodni pokušaji propali; one teško bolesne koji veruju da će im šamani dati odgovor koji medicina nema; zaludne bogataše – malo droge, malo da se nabace što bolje fotke za *Instagram*; porodice sa decom – ti su najređi, ali ostalo im je još da obiđu Peru, a mama i tata će krišom da urade ajahuasku.

Dok sam prolazila kroz inkaški skrab i potom masažu, sećala sam se kako sam pobjegla iz bolnice, prodala ogrlicu koja je bila poslednje što sam imala i uplatila kartu u najgoroj mogućoj avio-kompaniji. Moja vera da će šaman nešto promeniti nije bila velika, ali bila je dovoljna sama činjenica da može da mi se desi nešto tako veličanstveno uzbudljivo da posle šest godina zlopaćenja po bolnicama, sad kad sam defakto otpisana, doživim ezoterijsko-avanturistički put kao da sam zaista živa i kao da moj život ima smisla... Ah, počela sam da se privikavam na nizak nivo kiseonika i moj mozak je počeo da radi uprkos tolikoj visini. Loša vest.

– Ledi – rekla je moja maserka Inka na očaravajuće kotrljajućem engleskom.

– Da?

– Da li znate zašto su sve ove mlade žene nagnule u Kusko?

– Pa ne znam, valjda zbog droga, koke, šamana, Maču Pikčua... ko bi ga znao!

– Ne, ne, ledi, vi niste čuli?

– Šta nisam čula? Pa svakako mnogo toga nisam čula, zato sam ovde – rekla sam kroz smeh.

– Oh, ledi, pronela se priča, jedan je selebriti magazin objavio da je Megan bila ovde kod nekog šamana na ritualu i tako se udala za Harija.

Počela sam tako glasno da se smejem da sam se zakotrljala sa visokog stola za masažu i udarila glavom u grejalicu. Bio je kraj juna, u Peruu je počinjala zima i noći su u Kusku bile vrlo hladne, pa su za masažu morali da stavljaju grejalice u kamene odaje.

– Ne, ne, ledi, istina je, bila je ona ovde pre dve godine. Pričala mi je Huanita koja radi u Bingamu. Ima tu jedna vrlo, vrlo čudna stvar...

– Znači tako, sve ove ženice preko trideset i nešto nisu došle samo po prosvetljenje i novu kolekciju džemperu od alpake nego i po tajnu kako da osvoje adekvatnog muža. Pa to je hit. Meni to ne treba.

– Svakom to treba, ledi, svakom – rekla je Huanita zamišljeno.

– Hm. Zanimljivo – rekla sam i utonula u ritual.